

ARBETSRAPPORTER

Kulturgeografiska institutionen

Nr. 662

Innebandyns utveckling i Uppland mellan 1990 och 2001

En tillväxtstudie och föreningsanalys

Simon Andrén

UPPSALA
UNIVERSITET

Uppsala, juni 2008
ISSN 0283-622X

Abstract

Uppsatsens namn: Innebandyns utveckling i Uppland mellan 1990 och 2001 – En tillväxtstudie och föreningsanalys.

Författare: Simon André

Nivå: C-uppsats

Publiceringsår: VT-2008

Språk: Svenska

Syftet med denna uppsats är att undersöka innebandyns utveckling i Uppland under den expansiva perioden 1990 till 2001. Uppsatsen delas in i två delar där frågeställningen för den första delen är hur utvecklingen ser ut i uppland beträffande antal föreningar, antal lag, antal licensierade spelare samt ungdomarnas tillväxt? I den andra delen undersöks de uppländska föreningarna beträffande utveckling, rumslig fördelning bland medlemmarna, nyrekrytering samt föreningens roll för dess medlemmar.

Utvecklingen visas dels med hjälp av siffror och dels med hjälp av intervjuer med förtroendevalda personer från tre olika föreningar. Siffrorna har i huvudsak hämtats från Upplands Innebandyförbund. Resultatet är att allt fler fick upp ögonen för innebandy under 90-talet och antalet spelare ökade för varje ny säsong. Innebandyn gick också från att vara en sport för vuxna män, och i viss mån vuxna kvinnor, till att bli en ungdomsidrott. Mängder av ungdomar började spela innebandy under 90-talet och de flesta blev kvar. Föreningarna i allmänhet har gått från att vara rena kompislag till att bli etablerade föreningar med många lag i sin organisation.

Nyckelord: Innebandy, Uppland, Uppsala, föreningsanalys, tillväxt, spridning,

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	4
1.1 Syfte och frågeställningar	4
1.2 Avgränsningar	4
1.3 Disposition	5
1.4 Metod, källor och källkritik	5
1.5 Tidigare forskning	7
2. INNEBANDYN I UPPLAND UNDER 1990-TALET	7
2.1 Antal licensierade spelare	7
2.2 Föreningarnas utveckling	8
2.3 Ungdomarnas frammarsch	11
2.4 Kartering av medlemsföreningarna	13
3. JÄMFÖRANDE STUDIE	14
3.1 Innebandyföreningarna i Uppland	14
3.1.1 Uppländska föreningar i kategori 1	15
3.1.2 Uppländska föreningar i kategori 2	15
3.1.3 Uppländska föreningar i kategori 3	16
3.1.4 Uppländska föreningar i kategori 4	17
3.1.5 Uppländska föreningar i kategori 5	18
3.2 Kvalitativ jämförelse av tre föreningar	19
3.2.1 Årsta IK	19
3.2.2 IBK Katedral	20
3.2.3 IBK Uppsala Teknologer	21
4. SAMMANFATTANDE DISKUSSION	22
KÄLLOR- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	24
BILAGA 1	26
BILAGA 2	27

1. INLEDNING

Den organiserade innebandyn i Uppsala startades så sent som 1987. Trots att Uppland geografiskt angränsar till innebandyns pionjärdistrikt Västmanland och Dalarna samt de då starka fästena i Gästrikland och Stockholm, tog det lång tid för innebandyn att nå Uppland. Som en jämförelse kan nämnas att Sveriges första innebandyförning, Sala IBK, bildades 1979, Svenska Innebandyförbundet bildades 1981 och Innebandyn valdes in i Riksidrottsförbundet (RF) 1985.¹ Under våren 1987 hade ett flertal förfrågningar om att starta en serie kommit in till Upplands Idrottsförbund från intresserade innebandyklubbar. Efter två möten bildades Upplands Innebandyförbund den 4 juni 1987.²

Denna uppsats behandlar vad som hände efter dessa första steg att organisera det som bara varit en lek. De första åren väckte innebandyn intresse bland många och både antalet spelare och antalet föreningar växte snabbt. Vi förflyttar oss snabbt fram till 1990-talet som var det årtionde då innebandyn på allvar tog steget från att vara en lek till att bli en etablerad idrott. Utvecklingen under 1990-talet var explosionsartad. Ingen hade kunnat drömma om att det fanns ett sådant stort behov av en ny idrott, men innebandyn hittade en väg in i finrummet.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är undersöka utvecklingen under 1990 till 2001 i Uppland, gällande innebandy och dess föreningar. Genom att sammanställa statistik från de olika säsongerna kan utvecklingen schematiskt visas i form av tabeller och figurer. Denna del av uppsatsen är i princip helt kvantitativ. För att skapa en djupare förståelse för utvecklingen har jag också gjort en kvalitativ fallstudie över tre föreningar i Uppsala. Syftet här har varit att se vad som ligger bakom de kvantitativa siffror som redovisats.

Frågeställning gällande den kvantitativa delen; Hur ser utvecklingen ut i Uppland under 1990-talet beträffande antal föreningar, antal lag, antal licensierade spelare samt ungdomarnas tillväxt? Gällande den kvalitativa studien är dessa frågeställningar viktiga: Hur har föreningarna i Uppland utvecklats från att de grundades fram till nutid? Hur ser den rumsliga fördelningen ut bland medlemmarna? Var och hur rekryteras nya medlemmar? Vad betyder föreningen för föreningens medlemmar?

1.2 Avgränsningar:

Geografisk avgränsning i denna uppsats är Uppland med Uppsala i spetsen. Viktigt att notera är att ”innebandyuppland” och landskapet Uppland inte är helt överrensstämmande. Åt Stockholmshållet slutar innebandyuppland vid Märsta och norrut är det stopp vid Tierp. När jag i fortsättningen talar om Uppland avser detta de föreningar som är medlemmar av Upplands Innebandyförbund. I sportvärlden är givetvis AIK en Stockholmsförening även om Solna rent geografiskt ligger i Uppland.

I idrottsvärlden används ofta uttrycket säsong istället för år. En typisk innebandysäsong börjar i september/oktober och avslutas på vårkanten i mars/april.

¹ Fasth, Micael. (1996) *Innebandyboken*. Stockholm: Rabénförlagen AB. Sid 11-13.

² www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=87/88 (2001-05-20)

Därför sträcker sig varje säsong över två årtal trots att säsongen egentligen inte är längre än 6-7 månader. Uppehåll i säsongen görs för vinterlov i 3-4 veckor. Tidsperioden som behandlas i den kvantitativa delen är de tio säsongerna 1990/1991 till 1999/2000. Tidsperioden för de tre föreningar som jämförs är från bildandet av föreningarna (Årsta IK 1987³, IBK Katedral 1993⁴ och IBK Uppsala Teknologer 1994⁵) fram till juni 2001.

1.3 Disposition

Uppsatsen består av tre kapitel samt en sammanfattande diskussion. Det första kapitlet heter inledning. Här väcks läsarens intresse för uppsatsen uppblandat med fakta kring hur uppsatsen växt fram. Även exempelvis syfte, frågeställningar och metod beskrivs här.

Kapitel 2 handlar om innebandyns utveckling i Uppland under 1990-talet. Här redovisas kvantitativa siffror i form av både tabeller och figurer. De områden som behandlas är antal licensierade spelare, antal föreningar, antal lag samt ungdomsinnebandyns utveckling.

Kapitel 3 handlar om innebandyföreningarna i Uppland i form av en jämförande studie av tre föreningar. Detta kapitel är både kvantitativt och kvalitativt. De kvalitativa delarna baseras på intervjuer med förtroendevalda från de tre föreningarna.

Kapitel 4 är den sammanfattande diskussionen. Här delger författaren sin syn på det presenterade materialet.

1.4 Metod, källor och källkritik

Metodsektionen är den avgjort ”tyngsta” och mest extensiva i en rapport av översiktsskärakt. ⁶ Den här uppsatsen använder sig av både kvalitativa och kvantitativa metoder. Kvalitativ i den meningen att djupgående intervjuer och fallstudier av och kring tre föreningar ingår. Kvantitativ genom att olika siffror för föreningar i hela Uppland samlats in och sammanställs. De siffror som används är sekundärdata. *Secondary data means information that has already been collected by someone else and which is available for you, the researcher to use.* ⁷ Tillsammans bildar de kvalitativa och de kvantitativa delarna en helhet som ökar förståelsen för hur innebandyföreningarna i Uppsala och Uppland växt fram och fungerar. Kvalitativa metoder kännetecknas av att de inte använder sig av siffror eller tal. ⁸ Kvalitativa studier anses inte sällan vara mindre värda än kvantitativa; kvantitet är liksom finare och bättre än kvalitet i dessa sammanhang. Jan Trost anser dock att båda sorterna är lika mycket värda. ⁹

För att kunna skriva denna uppsats behövde jag få tillgång till data från de säsonger jag valt att undersöka. Jag tog kontakt med Upplands Innebandyförbund för att höra vad de kunde bidra med. Det visade sig att de ger ut en tävlingskalender inför varje säsong där det finns kontaktuppgifter till samtliga medlemsföreningar. Där finns också siffror på antal licensierade spelare i Uppland, vilka serier som administreras samt alla

³ Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1999/2000, sid 47.

⁴ Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1999/2000, sid 35.

⁵ Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1999/2000, sid 44.

⁶ Backman, Jarl. (1998) *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur. Sid 78.

⁷ Flowerdew, Robin och Martin, David. (2005) *Methods in Human Geography*. Glasgow: Bell & Bain Limited. Sid 57

⁸ Backman, Jarl. (1998) *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur. Sid 31.

⁹ Trost, Jan. (1994) *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur. Sid 17.

matchtider. Jag besökte Upplands Innebandyförbunds kansli och fick låna en uppsättning tävlingskalendrar. Tävlingskalendrarna finns inte på något bibliotek utan delas endast ut till de olika föreningarnas kontaktpersoner, alla domare och till Upplands Innebandyförbunds förtroendevalda.

Alla uppgifter har dock inte varit serverade på silverfat utan det har krävts mycket bearbetning för att få fram användbara siffror. Det står exempelvis inte i klartext hur många medlemsföreningar det fanns i Uppland säsongen 1999/2000. Efter att ha granskat sidorna 26 till 49 i Tävlingskalendern för den säsongen visar det sig dock att det fanns 87 föreningar. Efter att ha kontrollerat varje förenings föreningsadress hos dessa 87 föreningar fick jag fram att 51 var hemmahörande i Uppsala.

Ett problem har varit att den första tävlingskalendern kom ut först inför säsongen 91/92. Före denna säsong har det inom vissa områden varit svårt att få fram några precisa siffror även om en del siffror har gått att hämta från Upplands Innebandyförbunds hemsida www.uibf.se.

Licenshanteringen administreras av försäkringsbolaget Folksam. Via kontakt med dem kunde jag få fram vilket antal licenser några olika föreningar hade i slutet av 90-talet och början av 2000-talet. Folksam kunde också ta fram hur många spelare som fanns i vissa ålderskullar på ungdomssidan.

För den kvalitativa delen av uppsatsen har tre föreningar undersöks. De har valts ut då de representerar tre olika typer av föreningar. Jag tog kontakt med de tre föreningarna och hörde mig för vem som var lämplig att intervjua angående föreningens utveckling från bildandet till år 2001. Jag fick kontaktuppgifter till en lämplig person i varje förening som jag sedan intervjuade via telefon. Sex intervjufrågor ställdes till var och en av föreningarna. Anteckningar fördes av mig via papper och penna.

Folksam i Stockholm har hand om licensfrågan för alla spelare i Sverige och därifrån har också vissa kompletterande uppgifter hämtats. Att få fram antal licensierade spelare per förening har inte varit enkelt. Folksam har en del uppgifter sparade i pappersform sina register men tidigare än säsongen 98/99 har jag inte fått ut något. För att få ut information från Folksam var jag i kontakt med Lars-Inge Svensson, på Folksams Idrottsenhet, som manuellt letade efter siffror i deras arkiv. Den första säsongen med komplett statistik från alla upplands föreningar är från säsongen 2000/2001 då licenshanteringen hade datoriserats på ett bättre sätt. I denna studie använder jag siffrorna från 2000/2001.

Källkritik finns det gott om. Jag använder mig av sekundärdata vilket alltid ger ett visst mått av osäkerhet. Dock känns det förhållandevis tryggt att använda officiella siffror från Upplands- och Sveriges innebandyförbund. Under en säsong händer det också att lag drar sig ur seriespel eller utesluts. De siffror som används i denna studie är baserat på det antal lag som var anmälda strax före säsongensstarten vid tävlingskalenders tryckning. Det är inte säkert alla dessa lag verkligen fullföljde säsongen. Antalet licensierade spelare som redovisas baseras på hur många spelare föreningen betalat in licensavgiften till Folksam för. De flesta föreningar verkar sköta detta korrekt men en del föreningar slarvar och det kan påverka siffrorna en aning. Dock bör det inte ha någon större betydelse för uppsatsen eftersom mörkertalet är förhållandevis lågt och förhoppningsvis någorlunda konstant från säsong till säsong. Upplands Innebandyförbund genomför varje säsong licenskontroller och detta säkerställer att de flesta spelarna verkligen är licensierade. Gällande karteringen av medlemsföreningarna är dessa baserade på föreningsadresserna. Många föreningar har ett kansli men ibland är

föreningsadressen densamma som föreningens ordförandes hemadress. Om då ordföranden är bosatt på en annan ort än den där föreningen är verksam uppstår en avvikelse. Överlag verkar dock adresserna stämma väl överrens med föreningens upptagningsområde.

1.5 Tidigare forskning

Innebandyn i Uppland har vuxit fram väldigt fort och den tidigare forskningen är något begränsad. Däremot finns det en del tidigare material om innebandy i allmänhet. Redan 1996 skrev Fredrik Liljeros rapporten ”Elitinnebandy – skapandet av en elitidrott”. Liljeros skriver om innebandyns väg från lek till elitidrott. Rapporten gavs ut vid Sociologiska institutionen vid Stockholms Universitet. Dennis Solid publicerade i mars år 2007 en D-uppsats som behandlade spridningen av idrott, innebandyns expansion och kommunal planering gällande hallfrågan i Uppsala. Denna uppsats behandlar främst spridningen av idrotten innebandy i ett nationellt och globalt perspektiv.

Det finns också en del tidigare forskning om idrottsföreningar. Susann Jatko har 2008 undersökt fotbollsföreningars situation och utvecklingsmöjligheter i Norrbotten. Vidare skrev Hans Aldskogius 1993 en studie om den svenska ishockeyklubben Leksands IF och föreningens betydelse för bygden.

2. INNEBANDYN I UPPLAND UNDER 1990-TALET

Idrottsgrenars tillväxt sker genom en introduktion, spridning och till slut en regionalisering.¹⁰ En idrottsgren genomgår ofta en livscykel där dess popularitet befinner sig i en fas av antingen tillväxt eller nedgång, beroende på rådande preferenser.¹¹

Upplands Innebandyförbund bildades 1987.¹² Denna uppsats behandlar tioårsperioden från säsongen 1990/1991 till 1999/2000. 90/91 fanns det 73 föreningar och totalt 84 lag i seriespel.¹³ Nästan alla föreningar var små enlagsföreningar, så kallade kompisgäng. I ett nationellt perspektiv kan noteras att Uppland år 1987 var på delad 17:e plats bland Sveriges distrikt vad gäller antal föreningar.¹⁴ Åtta år senare, år 1995, var det endast Stockholm som var större än Uppland.¹⁵ Innebandyn i Uppland befann sig alltså i en tillväxtfas och man kan definitivt tala om en innebandyexplosion.

Hur såg sedan utvecklingen ut under 90-talet? Uppsatsen tittar på fyra områden och vi börjar med antalet licensierade spelare.

2.1 Antal licensierade spelare

Innebandyn i organiserat seriespel har funnits i Uppland från 1987.¹⁶ Innan dess fanns inga spelare licensierade. Vid studiens början, säsongen 90/91, fanns 1200 spelare registrerade.¹⁷ Sedan gick utvecklingen fort. Tre säsonger senare var antalet licensierade

¹⁰ Sveriges Nationalatlas. (1993). *Kulturliv, rekreation och turism*. Temaredaktör: Aldskogius, Hans. Höganäs: Bra Böcker. sid 47

¹¹ Ibid

¹² Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1991/92, sid 1

¹³ Upplands Innebandyförbund, www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=90/91, 2001-06-19

¹⁴ Svenska Innebandyförbundets tävlingskalender 95/96, sid 80.

¹⁵ Ibid

¹⁶ Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1999/2000, sid 18

¹⁷ Upplands Innebandyförbund, www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=90/91, 2001-06-19

spelare nästan tredubblat vilket innebar att det säsongen 93/94 fanns nästan 3400 spelare.¹⁸ Den största ökningen mellan två säsonger registreras mellan säsong 95/96 och säsong 96/97 då 1483 fler spelare noteras.¹⁹ Säsongen 96/97 fanns knappt 5800 spelare och nu syns de första tecknen på avmattning i accelerationstakten.²⁰ Antalet spelare fortsatte dock att växa, fast inte i samma takt som tidigare. Slutligen fanns under säsongen 99/00 drygt 6500 spelare, drygt fem gånger fler spelare än 90/91.²¹

Det bör nämnas att samtliga siffror på ett eller annat vis härstammar från Upplands Innebandyförbunds register. Det innebär att det finns ett visst mått av osäkerhet kring hur dessa siffror samlats in och hanterats.

<i>Säsong</i>	<i>Antal lic. spelare</i>
90/91	1200
91/92	1877
92/93	2779
93/94	3361
94/95	3995
95/96	4308
96/97	5791
97/98	6036
98/99	6021
99/00	6598

Tabell 1. Antal licensierade spelare i Uppland under 1990-talet.

Källa: Upplands Innebandyförbund, www.uibf.se, 2001-06-19

Tabell 1 visar att utvecklingen har varit explosionsartad med en viss avmattning från 96/97 och framåt. Dock har utvecklingen tagit ny fart säsongen 99/00. Det återstår att se om denna ökning är temporär eller om utvecklingen kan fortsätta.

2.2 Föreningarnas utveckling

Utvecklingen gällande antal föreningar i Uppland tyder inte alls på samma explosion som antalet licensierade spelare. Tvärtom har antalet föreningar enligt tabell 2 legat på en relativt konstant nivå under hela 1990-talet med reservation för de något lägre antalen i början och slutet av årtiondet.

<i>Säsong</i>	<i>Antal föreningar</i>
90/91	73
91/92	93
92/93	94
93/94	102
94/95	102
95/96	100
96/97	100

¹⁸ Upplands Innebandyförbund, www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=93/94, 2001-06-19

¹⁹ Upplands Innebandyförbund, www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=96/97, 2001-06-19

²⁰ Ibid

²¹ Upplands Innebandyförbund, www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=99/00, 2001-06-19

97/98	98
98/99	95
99/00	87

Tabell 2. Antal föreningar i Uppland under 90-talet.

Källa: Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalendrar från säsong 1991/1992 till 1999/2000.

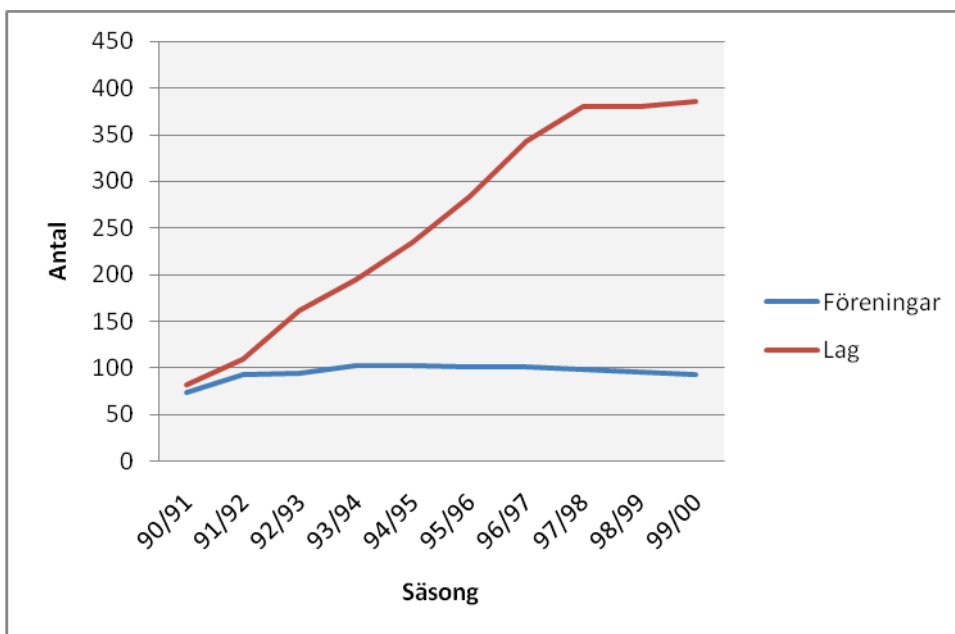
Att mäta utveckling med antalet föreningar som måttstock är dock inte rätt metod i detta fall. Jag prövar istället att titta på antalet lag i seriespel och här ser utvecklingen ut ungefär som den för antal licensierade spelare. Tabell 3 visar hur många lag som deltog i seriespel under de olika säsongerna. Observera att en och samma förening kan ställa upp med många lag i olika åldersklasser. Vi ser en tydlig ökning av antal lag varje säsong fram till 97/98 då tillväxten avstannar.

<i>Säsong</i>	<i>Antal lag i seriespel</i>
90/91	82
91/92	109
92/93	161
93/94	194
94/95	234
95/96	283
96/97	343
97/98	380
98/99	380
99/00	385

Tabell 3. Antal lag i seriespel.

Källa: Upplands Innebandyförbund, www.uibf.se, 2001-06-19

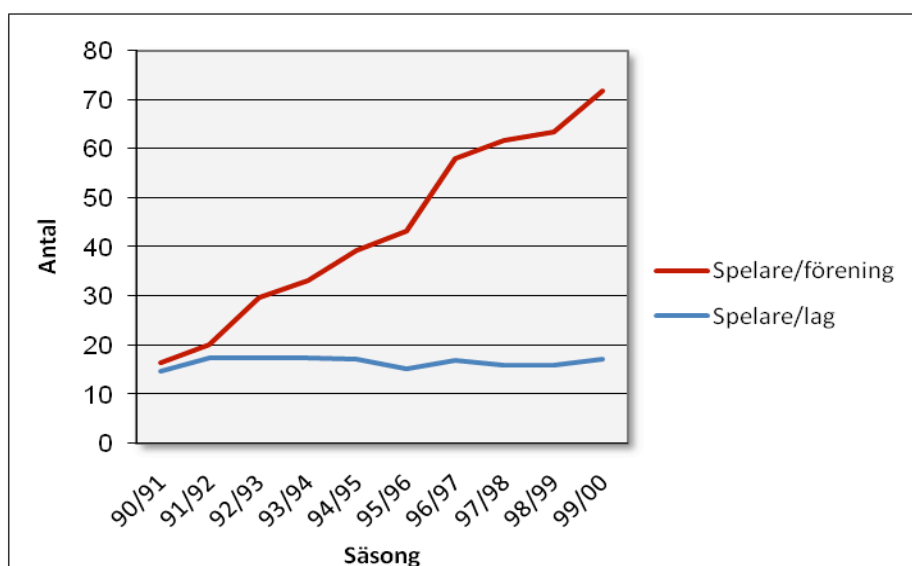
Tabell 3 visar att antalet lag har växt, från 82 i början av 90-talet till 385 vid 2000-talets början. Hur är detta möjligt då antalet föreningar inte ökat? Slutsatsen jag drar är att de stora seriösa föreningarna har blivit större och fler på bekostnad av de små kamratföreningarna. I början av 90-talet fanns många föreningar som bara hade ett lag i seriespel. Nu är dessa föreningar i stor utsträckning försvunna.

Figur 1. Antal föreningar och lag i Uppland under 1990-talet.

Källa: Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalendrar från säsong 1991/1992 till 1999/2000 samt Upplands Innebandyförbund, www.uibf.se, 2001-06-19

Figur 1 visar att antalet seriespelande lag i Uppland ökat medan antalet registrerade föreningar varit tämligen konstant. En intressant trend som jag tycker mig skönja är att antalet föreningar numera minskar något i antal, men att antalet medlemmar i varje förening ökar. Genom att en förening gör en sammanslagning med en eller flera andra föreningar försöker man skapa en starkare förening. Jag provar min teori genom att för varje säsong jämföra antalet licensierade spelare med hur många föreningar som finns. Detta ger figur 2.

Figur 2. Genomsnittsföreningens utveckling i Uppland under 1990-talet.

Källa: Tabell 1, tabell 2 och tabell 3.

Genom att dela det totala antalet licensierade spelare i Uppland med antalet föreningar visar det sig att varje förening i snitt hade 16 spelare i början av 90-talet och 72 spelare i slutet av 90-talet. Figur 2 visar att föreningarna i Uppland blivit större och starkare. Intressant är också att dela antalet licensierade spelare i Uppland med antalet lag i seriespel. Det visar sig nämligen att denna siffra är någorlunda konstant under hela 90-talet. Det är alltså inte de enskilda lagen som fått fler spelare utan det är föreningarna som utökat sin verksamhet med fler lag. I snitt behövs det ungefär 16 spelare för att kunna delta med ett lag i seriespel.

Att föreningarna växt i storlek ökar också deras chanser att överleva på lång sikt. En förening med endast ett lag och 16 spelare är givetvis mer sårbar än en stor förening med tio lag och 160 spelare. Den större föreningen fungerar förmodligen även bättre rent organisatoriskt med en aktiv styrelse och kanske till och med ett eget kansli. Utvecklingen från små kompislag till stora föreningar är viktig för att få utveckling och väl fungerande föreningar.

2.3 Ungdomarnas frammarsch

Ungdomsinnebandyn har haft en enastående utveckling i Uppland under 1990-talet. Seriespel för ungdomar förekom överhuvudtaget inte före säsongen 90/91. Tyvärr har det visat sig omöjligt att få fram några exakta siffror på hur många ungdomsspelare som var registrerade säsongerna 90/91 och 91/92 men ungdomsinnebandyn har under 90-talet växt från att ha varit stort sett obefintlig till att stå för 63,5 % av verksamheten.

<i>Säsong</i>	<i>Totalt lic</i>	<i>B-lic.</i>	<i>A-lic.</i>	<i>Andel ungdomar</i>	<i>Andel seniorer</i>
90/91	1200	-	-	-	-
91/92	1877	-	-	-	-
92/93	2779	756	2023	27,2 %	72,8%
93/94	3361	1124	2237	33,4 %	66,6%
94/95	3995	1648	2347	41,3 %	58,7%
95/96	4308	1883	2425	43,7 %	56,3%
96/97	5791	2831	2960	48,9 %	51,1%
97/98	6036	3035	3001	50,3 %	49,7%
98/99	6021	3557	2464	59,1 %	40,9%
99/00	6598	4192	2406	63,5 %	36,5%

Tabell 4. Antal licensierade spelare under 90-talet fördelat på seniorer och ungdomar. Källa: Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalendrar från säsong 91/92 till 99/00.

Värt att notera är att antalet spelare med A-licens enligt tabell 4 ökar varje säsong fram till 97/98 då det sker en kraftig minskning. Denna drastiska minskning beror på att licensreglerna ändrades inför säsongen 98/99. Tidigare räknades en spelare som A-licensierad vid 16 års ålder. Säsongen 98/99 höjdes åldern med ett år vilket innebar att alla spelare som var 17 år eller äldre räknades som A-licensierade. Via kontakt med Folksam kan noteras att 361 spelare var 16 år säsongen 98/99.²² Dessa 361 spelare hade alltså räknats som A-licensierade med det gamla systemet men ingår nu i gruppen B-licenser.

²² Folksam, Idrottsenheten, Lars-Inge Svensson, maj 2001

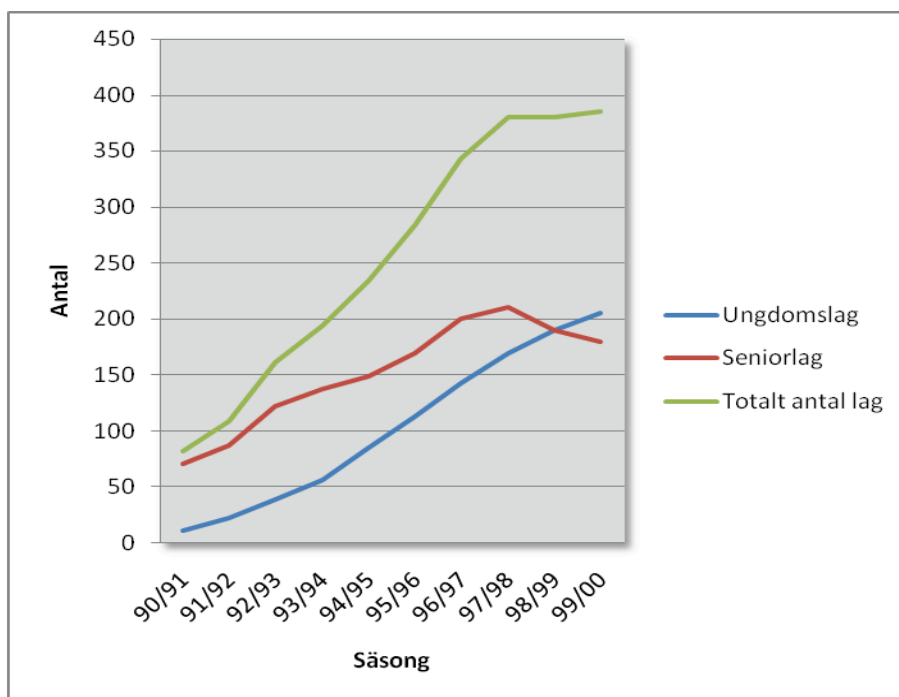
<i>Säsong</i>	<i>Totalt antal lag</i>	<i>Antal ungdomslag</i>	<i>Seniorlag</i>	<i>Andel ungdomslag</i>
90/91	82	11	71	13,4 %
91/92	109	21	87	19,3 %
92/93	161	39	122	24,2 %
93/94	194	55	138	28,4 %
94/95	234	85	149	36,3 %
95/96	283	113	170	40,0 %
96/97	343	142	201	41,4 %
97/98	380	173	211	45,5 %
98/99	380	190	190	50,0 %
99/00	385	202	180	52,5 %

Tabell 5. Antal lag fördelat på ungdomslag, seniorlag, totalt antal lag samt andel ungdomslag.

Källa: Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalendrar från säsong 91/92 till 99/00.

Tabell 5 visar att det vid tiden för denna studies början endast fanns elva ungdomslag. Vid 1990-talets slut hade denna siffra stigit till 202. Sporten innebandy förändrades under denna period från att vara en sport för vuxna seniorer till att i högsta grad vara ett hett alternativ för ungdomarna i Uppland. 98/99 var antalet ungdomslag lika många som antalet seniorlag och säsongen därpå var för första gången ungdomslagen fler än seniorlagen. Ingenting tyder på att denna utveckling kommer avstanna. Ungdomslagen verkar för gott ha tagit över den ledande rollen som seniorlagen tidigare haft.

Ökningen av totala antal lag avtar något från säsong 97/98 och framåt. Detta gäller dock inte ungdomslagen som fortsätter öka i ominskad takt.

Figur 3. Antal lag i seriespel under 1990-talet.

Källa: Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalendrar från säsong 91/92 till 99/00.

Av figur 3 framgår tydligt denna utveckling. Både antalet ungdomslag och seniorlag har ökat stadigt fram till säsongen 97/98. Därefter har seniorlagen minskat i antal medan ungdomslagens antal fortsatt har växt.

<i>Säsong</i>	<i>Serier för ungdomar</i>	<i>Totalt antal serier</i>
90/91	3	13
91/92	5	17
92/93	6	23
93/94	8	27
94/95	13	32
95/96	17	40
96/97	19	43
97/98	20	45
98/99	32	55
99/00	29	51

Tabell 6. Antal serier varje säsong under 1990-talet fördelat på totalt antal serier och serier för ungdomar.

Källa: Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalendrar från säsong 91/92 till 99/00.

Tabell 6 visar att antalet ungdomsserier har haft en stark utveckling under 90-talet. Antalet ungdomsserier har gått från tre till 29 och inför säsongen 98/99 noterar vi en ökning av antalet ungdomsserier från 20 till 32.

2.4 Kartering av medlemsföreningarna

Uppland som landskap är väldigt lämpligt ur idrottssynpunkt med förhållandevis korta resor och huvudorten Uppsala placerat nästan mitt i landskapet. Medlemsföreningarna i Upplands Innebandyförbund är spridda över en stor del av Uppland. Några starka fästen finns dock. Det tidigaste medlemsregistret är från säsongen 91/92 och då fanns det 79 medlemsföreningar.²³ Hela 51 av dessa var verksamma i Uppsala stad.²⁴ Andra orter med flera föreningar är Storvreta (4), Enköping (4) och Knivsta (4).²⁵ Varken östra eller norra Uppland hade kommit igång ordentligt.

Säsongen 99/00 hade antalet föreningar ökat till 87 st.²⁶ Från att främst ha varit en angelägenhet för Uppsalaborna växte innebandyn runt om i Uppland snabbt. Både västra och östra delarna expanderade kraftigt med Enköping och Norrtälje i spetsen. Uppsala däremot gick motsatt väg. Faktum är att Uppsala säsongen 91/92 var hemort för inte mindre än 64,5 % av föreningarna. Säsongen 99/00 hade denna siffra minskat till 42,5 %. Ökningen var istället stark i västra Uppland som gått från att ha sju föreningar till att ha 18 föreningar.²⁷ Sju av dessa hörde hemma i Enköping. I östra Uppland var ökningen ännu kraftigare från fem föreningar till 17 föreningar.²⁸ Särskilt stor ökning noteras i Norrtälje/Rimbo som gått från två föreningar till nio föreningar.²⁹

²³ Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1991/1992, sid 6-8.

²⁴ Ibid

²⁵ Ibid

²⁶ Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1999/2000, sid 26-49.

²⁷ Ibid

²⁸ Ibid

²⁹ Ibid

Norr om Uppsala fanns säsongen 91/92 åtta föreningar. Säsongen 99/00 hade denna siffra växt till elva föreningar. Noterbart är att de flesta föreningarna såväl 91/92 som 99/00 kom från orter förhållandevis nära Uppsala i form av Björklinge och Storvreta. Längre norrut hände inte mycket på innebandyfronten. Värt att notera är dock att innebandyföreningarna i Skutskär och Älvkarleby deltog i Gästriklands seriespel. Södra Uppland är ett väldigt litet område rent geografiskt eftersom stora delar idrottsligt tillhör Stockholm. Knivsta tillhör Uppland medan Märsta och Sigtuna i innebandykretsar tillhör Stockholm. Knivsta hade fyra föreningar säsongen 91/92, en siffra som sjönk till två föreningar 99/00.

Värt att notera när det gäller karteringen av medlemsföreningarna är att det finns ett visst mått av osäkerhet när det gäller var en förening hör hemma. Jag har valt att använda föreningsadressen för att bedöma var en förening kommer från. Tyvärr är ibland föreningsadressen densamma som ordförandens hemadress och det är inte säkert att han eller hon är bosatt på samma ort som föreningen har sin verksamhet i.

3. JÄMFÖRANDE STUDIE

3.1 Innebandyföreningarna i Uppsala kommun

I kapitel 3 kategoriseras först upplands föreningar kvantitativt in i fem olika grupper. De flesta föreningar hamnar i kategori 2, 3 eller 4. Jag har sedan valt att undersöka tre föreningar kvalitativt med hjälp av intervjuer. Jag har valt en förening från kategori 2, en förening från kategori 3 och en förening från kategori 4. Som nämndes i inledningen används statistik från säsongen 2000/2001 gällande antalet licensierade spelare i alla Upplands innebandyföreningar. Vad som är intressant när man ser på de föreningar som bedriver verksamhet i Uppsala är den stora spridningen. Med detta menas att Uppsala i form av Storvreta IBK har Sveriges och världens största förening sett till både antal lag i seriespel (32)³⁰, samt antal licensierade spelare (821)³¹. Storvreta IBK är också en maktfaktor sportsligt sett med ett herrlag som tagit steget upp i elitserien och ett damlag i division 1. Efter Storvreta kommer ett antal föreningar som vuxit sig starka och har en stabil ungdomsverksamhet. I detta skikt återfinns vi exempelvis Årsta IK, en förening med stark styrelse och en uttalad önskan om att växa i storlek. Föreningarna i Uppsala har jag valt att dela in i fem olika kategorier. Det är jag själv som bestämt vilka kriterier som gäller för att en förening ska tillhöra en viss kategori. Jag har valt att göra fördelning helt efter hur många licenser varje förening hade säsongen 2000/2001. En del föreningar är precis på gränsen mellan två kategorier och förändringar sker naturligtvis från säsong till säsong.

Mitt kategoriseringssystem

Kategori 1: Över 500 licensierade spelare.

Kategori 2: 150-499 licensierade spelare.

Kategori 3: 50-149 licensierade spelare.

Kategori 4: 10-49 licensierade spelare.

Kategori 5: Under 10 licensierade spelare.

³⁰ Upplands Innebandyförbund, Tävlingskalender 2001/2002

³¹ Upplands Innebandyförbund, www.uibf.se/foreningar_1.asp?existerar=Ja,2001-06-15

3.1.1 Uppländska föreningar i kategori 1

Storvreta IBK står i en klass för sig med 821 licensierade spelare säsongen 2000/2001.³² Världens största innebandyklubb har egentligen allt. De har en framgångsrik seniorverksamhet med både herr- och damlag riktigt högt upp i seriesystemet. Under detta finns en utpräglad juniorverksamhet där både dam- och herrjuniorerna är med och slåss om SM-medaljer. Längst ner hittar vi en enorm ungdomsverksamhet med lag i alla åldersklasser.

Storvretas herrlag var länge tämligen mediokert och höll till i division 4. Genom en sammanslagning med IBK Rödberget 1995³³ hoppade föreningen upp ett par divisioner men det stora lyftet kom först 1999³⁴ när Storvreta IBK slog sig ihop med Uppsalas bästa herrlag, Uppsala City IBK.

3.1.2 Uppländska föreningar i kategori 2

Under Storvreta finns ett antal föreningar som har verksamhet för både herrar, damer och ungdomar. De har dock inte Storvretas bredd med lag i alla serier. Signifikativt för dessa föreningar är att de funnits med ganska länge samt genom olika sammanslagningar och samarbeten vuxit sig starka. Dessa föreningar växer för varje år då nya lag och ungdomar ansluter till föreningarna. I denna grupp hittar vi 13 föreningar. Föreningen Hagunda IF från Vänge påminner till viss del om Storvreta IBK, fast några säsonger efter i utvecklingen. Liksom Storvreta ligger Vänge någon mil utanför Uppsala och innebandyn har snabbt etablerat sig som den största idrotten i orten. I tabellerna nedan står föreningens namn till vänster och antalet licensierade spelare säsongen 2000/2001 till höger.

Förening	Antal licenser
Hagunda IF	327
Alunda IBF	302
Gottsunda IF	297
Björklinge BK	264
Lamadjurets AIBC	229
Heby AIF	221
IK Sirius IBK	216
Valhall IBK	201
IF Vesta	199
Årsta IK	178
Frötuna IBF	167
IFK Dannemora/Ö	163
SK Vide	154

Tabell 7. Uppländska innebandyföreningar i kategori 2.

Källa: http://www.uibf.se/foreningar_1.asp?existerar=Ja, 2001-06-15

³² Upplands Innebandyförbund, www.uibf.se/foreningar_1.asp?existerar=Ja, 2001-06-15

³³ Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1995/1996, sid 69

³⁴ Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1999/2000, sid 95

Tabell 7 visar vilka uppländska föreningar som tillhör kategori 7. Värt att notera är att sex av Upplands sju största föreningar inte kommer från Uppsala.³⁵ De Uppsalaföreningar som finns med bland de större föreningarna har i de flesta fallen stark anknytning till en stadsdel i Uppsala eller vuxit sig starka genom sammanslagningar med andra föreningar. Gottsunda IF är Uppsalas största förening. De har ett stort upptagningsområde och inga egentliga konkurrenter i närområdet förutom möjligtvis Frötuna IBF som håller till i Sävja.³⁶ En annan förening med stark befästning i sitt närområde är Årsta IK som synas närmare i kapitel 3.2.1. En förening som kan behöva en närmare förklaring är Lamadjurets AIBC. Denna förening hör hemma i Örsundsbro, mellan Uppsala och Enköping.³⁷ Föreningen hör till Enköping och har växt snabbt under 90-talet. Även Valhall IBK har ett namn som inte direkt kan knytas till någon ort. Namnet Valhall är hämtat från den nordiska mytologin och valdes när de tre föreningarna Bålsta BK, Bålsta IBK och Håbo IBK slogs samman.³⁸ Orten Bålsta fick plötsligt en stor stark förening istället för tre små konkurrenter. Det återstår att se vad detta ger för resultat. Innebandymässigt räknas Bålsta till västra Uppland men Bålsta ligger också nära Stockholm så ett visst flöde av spelare bör finnas mellan Valhall och Stockholmsföreningarna i närområdet.

IF Vesta är en anrik Uppsalaförening som nu fått innebandy på sitt bord genom sammanslagningar av SS Dynamo och Uppsala IBF.³⁹ IF Vesta har nu en innebandysektion vid sidan av huvudföreningen. Även IK Sirius IBK har flyttat in innebandyn i en etablerad förening. I början av 90-talet fanns en studentförening vid namn Teknikums IF som ett tag spelade i Sveriges högsta serie. Teknikums IF gick år 1997 samman med Johannesbäcks IF och den nya föreningen fick namnet JT97. Ett par säsonger senare genomfördes ett nytt namnbyte till IK Sirius IBK.⁴⁰

3.1.3 Uppländska föreningar i kategori 3

Ett antal föreningar har verksamhet på antingen herr- eller damsidan. Till detta har de också ett eller ett mindre antal ungdomslag. Dessa föreningar verkar vara ganska stabila då de existerat några säsonger. Några av dessa föreningar kommer säkert att inom några år ta klivet upp i kategori 2 medan andra föreningar kommer att läggas ner eller slås ihop med en annan förening. Från östra Uppland, som växte starkt som region på 90-talet, hittar vi i kategori 3 föreningarna BKV Norrtälje, Estuna IF, Spillersboda IF, Öregrunds IK, Almunge IK, Frösåkers IF, Midas IBK, Blidö IF och Östhammars SK. Östra Uppland saknar helt representation i kategori 1 eller 2 men har alltså nio föreningar i kategori 3. Den våg av samarbeten och sammanslagningar som präglat Uppsala stad under slutet av 90-talet verkar inte ha nått östra Uppland än men det är förmodligen bara en tidsfråga. Den dag två eller tre av östra Upplands föreningar slår sina påsar ihop kommer regionen direkt ha en stor förening i kategori 2.

Det finns även en hel del Uppsalaföreningar i kategori 3. Bland annat IBK Katedral som jag har valt att syna lite närmare i kapitel 3.2.2.

³⁵ Se figur 10 och figur 11.

³⁶ Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1999/2000, sid 26-49.

³⁷ Ibid

³⁸ Ibid

³⁹ Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1994/1995, sid 23

⁴⁰ Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1999/2000, sid 95

Förening	Antal licenser
BKV Norrtälje	139
Munksundets FK	131
Grillby IBK	129
Estuna IF	112
Rasbo IK	107
IF Vindhemspojkarna	107
Nyby IBK	104
Fjärdhundra SK	97
Vittinge IK	95
Spillersboda IF	94
Öregrunds IK	90
Almunge IK	89
Tobo/Örbyhus FF	89
Fyrislunds BK	78
IBK Katedral	73
Livets Ords IF	73
IS Saga	67
Frösåkers IF	59
Midas IBK	58
Blidö IF	58
Sten Sture BK	58
Östhammars SK	58
Järlåsa IF	52
Wattholma IBK	51
Morgongåva SK	50

Tabell 8. Uppländska innebandyföreningar i kategori 3.

Källa: http://www.uibf.se/foreningar_l.asp?existerar=Ja, 2001-06-15

3.1.4 Uppländska föreningar i kategori 4

Under denna kategori finns de små föreningarna med ett eller högst två lag i seriespel. IBK Uppsala Teknologer är ett sådant exempel som jag tittar närmare på i kapitel 3.2.3. Dessa föreningar fungerar som kompisgäng, kvarterslag eller klasslag. De håller igång en förening bara för att själva kunna spela i laget. Ofta är det en stark person som har hand om i princip hela föreningen. Försvinner denna person läggs ofta hela föreningen ner.

Förening	Antal licenser
Svartbäckens IBS	41
Älvkarleby IK	40
Söderfors IBK	39
Stenhagens KK	38
Kilens IK	38
IBS Björns Hög	37
Upsala IF	34
Funbo IF	34

Viksta IK	32
Joker UHI	32
Tensta GoIF	31
Österby IBK	30
Uppsala IBS	29
Uppl. Regementes IF	28
Uppsala Västra IBK	28
Loke IBK	27
Edsbro IF	27
Domarringens IBK	26
IBK U-a Teknologer	24
IBS Nabla	24
Snesslinge IBK	23
Enköpings IS	23
Upsala Stud IF	22
Gottröra IF	22
Gandalf IBK	21
Bålsta BoIS	20
Högåsens IBK	20
IBK Aros	19
Pingstkyrkan City IF	19
Åsunda IF	18
IBF Fanna	17
Hagunda IBF	16
Enköpings IBK	16
IF Trikadien	14

Tabell 9. Uppländska innebandyföreningar i kategori 4.

Källa: http://www.uibf.se/foreningar_1.asp?existerar=Ja, 2001-06-15

3.1.5 Uppländska föreningar i kategori 5

Några föreningar lever en slumrande tillvaro utan varken spelare eller lag. De existerar bara på pappret och är oftast nerlagda sedan något år. Då den summa de betalar in till Svenska Innebandyförbundet gäller för ett år existerar de enbart på lånad tid.

Förening	Antal licenser
Rimbo IBK	9
Heidenstam IF	1
IBK Östra Aros	0
Viking IBK	0
Jumkils IF	0
Östervåla IBK	0
Edenhof IF	0
Väddö IF	0
Gerda FF	0

Tabell 10. Uppländska innebandyföreningar i kategori 5.

Källa: http://www.uibf.se/foreningar_1.asp?existerar=Ja, 2001-06-15

3.2 Kvalitativ jämförelse av tre föreningar

Jag har valt att syna tre olika föreningar lite närmare och jämföra dem med varandra. Dessa föreningar är Årsta IK, IBK Katedral och Uppsala Teknologer IBK. Att jag valt dessa tre föreningar beror på att de skiljer sig åt ganska kraftigt vid en jämförelse.

Säsong	Årsta IK	IBK Katedral	IBK Uppsala Teknologer
87/88	1	-	-
88/89	1	-	-
89/90	1	-	-
90/91	2	-	-
91/92	1	-	-
92/93	4	-	-
93/94	4	1	-
94/95	7	2	1
95/96	8	3	1
96/97	9	4	2
97/98	11	4	2
98/99	11 (170)	4 (50)	1 (21)
99/00	10 (163)	6 (76)	1 (21)
00/01	12 (178)	6 (73)	1 (24)

Tabell 11. Antal lag i seriespel för Årsta IK, IBK Katedral och IBK Uppsala Teknologer från föreningens bildande till säsongen 00/01. Inom parentes anges hur många licensierade spelare varje förening hade per säsong.

Källa. Upplands Innebandyförbunds tävlingskalendrar från 91/92 till 00/01. Licenssiffrorna är hämtade från Folksams register.

För att få reda på lite mer om de tre klubbar som specialstuderats har ett antal intervjuer genomförts. Dessa kan klassificeras som kvalitativa. Johannes Anderman är ordförande i Årsta IK och intervjuades 2001-05-31. Samuel Ranta-Eskola är grundare, kontaktperson och styrelseledamot i IBK Katedral. Denna intervju genomfördes 2001-06-03. Slutligen är Oscar Bosson ordförande i IBK Uppsala Teknologer. Oscar Bosson intervjuades 2001-06-10.

3.2.1 Årsta IK

I Årsta IK intervjuades ordförande Johannes Anderman i maj 2001. Årsta IK är en förening som funnits sedan innebandyn organiserades i Uppsala 1987. Det hela började med några kompisar boende i Årsta som startade ett herrlag. Säsongen 2000/2001 hade föreningen 178 licensierade spelare fördelat på 12 lag i seriespel. Föreningens huvudsakliga upptagningsområde är i de östra delarna av Uppsala.

Årsta bedriver verksamhet på både dam- och herrsidan. Deras representationslag spelar i division 1 på damsidan och division 3 på herrsidan. De har också ett antal ungdomslag fördelade på ett flicklag i åldern F10, och fem pojklag i åldrarna P11, P12, P14, P15 och P16. De har dessutom på seniorsidan tre reservlag varav ett är ett damreservlag.

Tabell 11 visar på hur många lag Årsta IK haft i seriespel de olika säsongerna. Tabellen går lite utanför uppsatsens avgränsningsområde då Årsta IK bildades redan

1987. De första åren 87/88-91/92 hade Årsta ett herrlag i seriespel förutom säsongen 90/91 då de också hade ett reservlag. Säsongen 90/91 var första gången UIBF bjöd in ungdomslag till seriespel.⁴¹ Det dröjde dock till säsongen 92/93 innan Årsta för första gången deltog med ett ungdomslag, i form av ett lag för pojkar födda 1979 och senare som deltog i serien P79S.⁴² Samma säsong hade Årsta för första gången ett damlag i seriespel.⁴³ Denna säsong ser jag som en milstolpe i Årsta IK:s historia, då de går från att vara en ren kompisförening till att ha både dam- och ungdomslag. Barriären var nu bruten och från och med denna säsong växte föreningen i god takt.

Säsongen 94/95 togs nästa steg. Årsta deltog med sju lag i seriespel.⁴⁴ För första gången deltog ett flicklag (F82), och ett yngre pojklag (P85).⁴⁵ De kommande säsongerna fram till 97/98 ökade föreningen med ett eller två lag varje säsong vilket innebar att Årsta 97/98 bestod av 11 lag. Sedan tog utvecklingen tillfälligt ett uppehåll. 99/00 deltog exempelvis bara 10 lag, men säsong 00/01 har trenden vänt igen och Årsta IK har kommit till spel med 12 lag. Till säsongen 01/02 är 15 lag anmälda. Jag tycker mig se en trend som visar på att föreningen växer i omgångar. Det började med ett lag som 92/93 växte till fyra lag. Sedan hade Årsta en återhämtningssäsong innan de 94/95 växte till sju lag.

Därefter växte de under några säsonger fram till 97/98 innan de återhämtade sig under några år. Nästa tillväxtfas inleddes 00/01 och de verkar sedan dess expandera med 2-3 lag varje säsong. Det är givetvis svårt att på så få säsonger som detta gäller dra några långtgående slutsatser, men det är i alla fall intressant att ta upp detta fenomen.

Ordförande Johannes Anderman poängterar vilken god kamratskap det är i föreningen. Både herr- och damlaget ställer alltid upp när föreningen behöver få in pengar via någon punktinsats. Många av spelarna umgås även privat och det finns en hel del exempel på par som träffats via föreningen. Geografiskt har alltid huvudparten av föreningens medlemmar bott i östra Uppsala även om detta börjat luckras upp de senaste åren då spelarna flyttar hemifrån till egna boenden.

Anderman berättar att det på sista tiden börjat söka sig allt fler spelare till Årsta från andra föreningar. Årsta har det gott ställt på ledarsidan och detta kan vara något som lockar. Årsta jagar oftast inte aktivt nya spelare utan det brukar lösa sig ändå. Om man har en bra verksamhet söker spelarna upp oss, anser Anderman. Klubben har en god ekonomi som balanseras med hjälp av medlemsavgifter, punktinsatsarbeten, kommunala och statliga bidrag samt Bingolottoförsäljning. Föreningens medlemmar ställer i stor utsträckning upp när det gäller att tjäna in pengar till föreningen.

3.2.2 IBK Katedral

I IBK Katedral intervjuades före detta ordföranden Samuel Ranta-Eskola i juni 2001. IBK Katedral bildades 1993. Samuel Ranta-Eskola berättar om hur föreningen startades på hans initiativ av ett kompisgäng i 18-årsåldern på Katedralskolan. Planerna var ett tag att bilda ett juniorlag i en redan befintlig förening men efter slutna röstning bestämdes att laget skulle spela i seniorserien under eget namn. Säsongen 2000/2001 har föreningen, enligt tabell 11, 73 licensierade spelare fördelat på sex lag i seriespel.

⁴¹ www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=90/91 (2001-05-20)

⁴² UIBF Tävlingskalender 92/93, sidorna 14 och 62

⁴³ UIBF Tävlingskalender 92/93, sidorna 14 och 29

⁴⁴ UIBF Tävlingskalender 1994/95, sid 31

⁴⁵ UIBF Tävlingskalender 1994/95, sid 31

Det huvudsakliga upptagningsområdet är västra Uppsala med centrum i Flogsta och Eriksberg.

Säsongen 93/94 deltog föreningen i seriespel med endast ett herrlag. Efter detta har föreningen vuxit med en takt av nästan ett lag per säsong. Samuel Ranta-Eskola berättar att en milstolpe i föreningens historia är säsongen 95/96 då föreningen fick överta ett pojklag från lokalkonkurrenten IBK Rödberget. Samuel Ranta-Eskola satt som ordförande de första säsongerna men har nu ersatts. Han jobbar dock minst lika mycket med föreningen som tidigare och kan klassificeras som en riktig eldsjäl.

Katedral bedriver enbart verksamhet på herr- och pojksidan. De har ett herrlag i division 3 som säsongen 2000/2001 tog steget upp till division 2. De har också två reservlag samt tre ungdomslag i åldrarna P11, P14 och P15. Föreningen får ofta frågor från traktens invånare om att starta fler lag men har inte kunnat göra det då det saknas halltider. Ett problem är också att det saknas bra hallar för innebandy i närområdet. Klubbens ekonomi är ansträngd och en viss likviditetsbrist råder. De stora utgifterna ligger i början av säsongen medan inkomsterna kommer in spritt över året. Inkomsterna består mest av medlemsavgifter samt kommunala och statliga bidrag.

Rent socialt umgås de flesta spelarna i herrlaget även på fritiden. Efter matcherna samlas spelarna ofta hemma hos någon i laget eller på någon lokal i centrala Uppsala. Många av spelarna är studenter och nationerna besöks flitigt. De flesta spelarna är uppväxta i Uppsala även om några spelare kommer utifrån. De senaste åren har det funnits en liten koloni av spelare från Åland. Totalt har sju spelare från Åland spelat för herrlaget, dock inte samtidigt. Föreningar värvar inte aktivt nya spelare i någon större utsträckning. Det brukar bli några nya spelare till herrlaget varje säsong ändå, berättar Ranta Eskola. Oftast är det någon befintlig spelare som känner någon som vill börja spela med föreningen.

3.2.3 IBK Uppsala Teknologer

I IBK Uppsala Teknologer intervjuades ordförande Oscar Bosson juni 2001. IBK Uppsala Teknologer startades 1994. Föreningen drivs som en typisk enlagsförening med endast ett lag i seriespel. Föreningen har ett herrlag i seriespel som nästan uteslutande består av teknologstudenter. I föreningens stadgar är det till och med reglerat att merparten av spelarna måste vara aktiva teknologstudenter. Enligt tabell 11 finns 24 licensierade spelare i klubben och upptagningsområdet består av de nya studenter som flyttar till Uppsala från andra orter runt om i Sverige. Oscar Bosson berättar att sammanhållningen i föreningen är mycket god och att medlemmarna umgås privat även utanför innebandyplanen. Föreningens enda lag spelar i herrarnas division 4. Under två säsonger hade även föreningen ett reservlag i seriespel. Dessutom finns det underlag för ett damlag som kommer startas upp.

Varje år arrangerar föreningen en innebandyturnering vid namn Uppsala Open som lockar mellan 20-40 mixedlag. Alla medlemmar jobbar ideellt med denna turnering under året vilket är bra både för lagsammanhållningen och för föreningens ekonomi.

De flesta medlemmarna är bosatta i Uppsalas studentområden, i synnerhet i Flogsta, i Kantorn och på nationernas olika boenden i de centrala delarna av Uppsala. De flesta spelarna är inflyttade till Uppsala för att plugga på universitetet. Detta innebär att föreningen är helt död på de längre loven då många av spelarna reser till sin hemort. Oscar Bosson poängterar att gemenskapen är stark i föreningen, kanske just för att spelarna kommer från hela Sverige och inte känner en massa folk i Uppsala sedan

tidigare. Värt att notera är att många spelare blir kvar i föreningen även efter att de slutat studera. Föreningen består alltså både av studenter och före detta studenter.

4 SAMMANFATTANDE DISKUSSION

Innebandyn i Uppland utvecklades snabbt under 1990-talet. Syftet med denna uppsats är undersöka utvecklingen under 1990 till 2001 i Uppland, gällande innebandy och dess föreningar. Det började som en lek för olika kompisgäng men under tidens gång förändrades strukturen hos föreningarna. Föreningarna växte snabbt i storlek. Under denna mognadsprocess försvann många småföreningar men de föreningar som blev kvar var större och starkare än tidigare. Detta ställde också större krav på föreningarna. Under tidigt 90-tal var styrelsen mest en pappersprodukt där lagets spelare innehade alla styrelseposter. I början av 2000-talet var kraven högre och det krävdes väl fungerande styrelser, ordnad ekonomi och en verksamhetsplan.

En av mina frågeställningar var hur utvecklingen såg ut i Uppland under 1990-talet beträffande antal föreningar, antal lag, antal licensierade spelare samt ungdomarnas tillväxt? Under början av 90-talet hade varje förening oftast bara ett lag i seriespel. Säsongen 90/91 hade varje förening i snitt 16 spelare registrerade. Säsongen 99/00 var denna siffra uppe på 72 spelare. Med så många spelare i föreningen krävdes naturligtvis flera lag i seriespel för varje förening. Noterbart är att antalet spelare per lag är någorlunda konstant under hela 90-talet medan antalet spelare per förening bara ökar och ökar. Exempelvis hade Storvreta IBK blivit Sveriges, och världens, största innebandyförening med 821 aktiva spelare och 36 lag i seriespel. I hela Uppland växte innebandyn på alla fronter. Givetvis medförde en sådan utveckling även ett visst mått av växtvärk. Många föreningar skulle kunna ha haft en ännu större verksamhet men brist på halltider och ledare gör att föreningarna inte kan ta mot de intresserade spelarna. Många föreningar har ett kösystem för en plats i något av föreningens lag men ofta är även kölistan full.

Ungdomssidan växte också snabbt under 1990-talet. De första serierna för ungdomslag startades 1990/1991. Vid studiens slut fanns det 4192 licensierade ungdomsspelare i Uppland. Ungdomssidan har alltså växt snabbt under 90-talet. Innebandyn var vid 90-talets början en idrott för vuxna människor, i synnerhet för män. Vid 90-talets slut hade ungdomarna tagit över taktpinnen och av den totala siffran på 6598 licensierade spelare var alltså 4192 ungdomar på 16 år eller yngre. Särskilt stor är ökningen av spelare mellan säsong 95/96 och 96/97. En bidragande orsak kan vara innebandy-VM som arrangerades i Sverige i maj 2006. En grupp spelade i Uppsala och VM-finalen spelades inför ett fullsatt Globen i Stockholm.

Om vi blickar framåt ser det ut som att utvecklingen i Uppland inte kommer att fortsätta expandera. Vi verkar ha nått en ganska stabil nivå på drygt 6000 licensierade spelare. Dock ser det ut som att andelen ungdomar fortsätter att öka. Min gissning är att seniorsidan minskar något de kommande säsongerna medan antalet ungdomslag växer. Ser vi ytterligare en bit framåt borde dock antalet seniorlag öka igen när dagens stora ungdomskullar växer upp och blir seniorer.

Det är naturligtvis intressant att jämföra utvecklingen i Uppland med utvecklingen i Sveriges andra distrikt samt internationellt. Dennis Solids D-uppsats *Spridning av idrott, innebandyns expansion och kommunal planering* tar upp utvecklingen både i Sverige och internationellt. Licensutvecklingen i Sverige påminner en hel del om

utvecklingen i Uppland. Internationellt är det svårt att jämföra. Utvecklingen i Sverige ligger långt före den internationella utvecklingen och från 90-talet finns inte mycket internationell data att behandla.

Medlemsföreningarna i Uppland är karterade vid två tillfällen. Säsongen 1991/1992 tillhörde en majoritet av föreningarna hemma i Uppsala. Säsongen 1999/2000 var innebandyföreningarna spridda över stora delar av Uppland. Uppsala var, trots tillbakagången, fortfarande störst. Västra Uppland växte dock snabbt och säsongen 1999/2000 fanns det 18 föreningar att välja bland. Enköping var huvudort i detta område med sina sju föreningar. Östra Uppland visade på en liknande utveckling. Från 91/92 till 99/00 gick regionen från fem till 17 föreningar. Norrtäljeområdet dominerade med nio föreningar.

Denna diffusion kan bero på många saker. Folk runt om i Uppland upptäckte att innebandy var en relativt billig och enkel idrott att utöva. Många hade spelat bandy och hockey men slagits ut på vägen. Innebandyn skapade möjlighet för många att återuppta sina idrottskarriärer. Det var enkelt att starta ett lag och kraven var inte särskilt höga. Alla kunde vara med. Om du som 23-årig nybörjare vill börja spela hockey är det i princip kört. Innebandyn tog däremot in nybörjare som gott och väl passerat 40-årsstrecket för flera år sedan. På många småorter blev innebandyn något att samlas kring. Innebandyns utrymme i media bidrog säkert också. Både i tidningar och på TV syntes innebandyn på ett helt annat sätt än tidigare. Detta väckte förstås intresse runt om i distriktet.

Den kvalitativa delen av uppsatsen består av intervjuer med tre tongivande personer som representerar varsin förening. Fyra frågeställningar ställdes i inledningen av uppsatsen. Hur har föreningarna i Uppland utvecklats från att de grundades fram till nutid? Hur ser den rumsliga fördelningen ut bland medlemmarna? Var och hur rekryteras nya medlemmar? Vad betyder föreningen för föreningens medlemmar? Det visade sig att föreningarna i Uppland i allmänhet antingen växt sig större och starkare eller lagts ner. Hela 90-talet är fyllt av olika sammanslagningar som innebär att flera mindre föreningar med tiden förvandlats till en stor förening.

De tre föreningarna som jämförts är sinsemellan ganska olika. Årsta IK var en av upplands första innebandyföreningar. De har en väl fungerande organisation och föreningen växer i lagom takt. Årsta IK är den förening, av de tre jämförda, som jag anser står bäst rustad för att överleva på lite längre sikt. Föreningen har många personer med stort hjärta för klubben. De flesta ledarna har gått kurser i innebandyförbundets regi och det kan vara viktigt för att kunna locka till sig nya spelare. Nya medlemmar rekryteras i närområdet och föreningen är viktig för det sociala umgänget.

IBK Katedral lever mycket på ett par nyckelpersoner. Styrelsen är mest en pappersprodukt men föreningen växer trots detta i ganska bra takt. Denna förening känns mer bräcklig. Den dagen nyckelpersonerna tröttnar eller flyttar är risken stor att föreningen läggs ner. De brottas med ekonomiska problem, hallbrist och ledarbrist. De ledare som finns är saknar utbildning inom innebandyn. På lång sikt är tipset att föreningen inte överlever på egna ben. Föreningen har växtvärk och 90-talet har visat att de flesta mindre föreningarna inte finns kvar efter några år. Antingen flyttas lagen över till en annan större förening eller så läggs allt ner. Även IBK Katedral har starkt lokal anknytning med många medlemmar som bor i de västra delarna av Uppsala. En stark gemenskap finns mellan medlemmarna i föreningen.

IBK Uppsala Teknologer är en kompisförening för studenter för teknologstudenter. Sammanhållningen är stark men studenter kommer och går så föreningen får räkna med att det kommer tuffa tider ibland. Föreningen består endast av 20-25 studenter och vill det sig illa flyttar en större grupp från Uppsala samtidigt vilket kan ge stora problem. Samtidigt kommer det alltid nya studenter och IBK Uppsala Teknologer lever troligtvis vidare en lång tid. Förutsättningarna för att starta ett damlag borde dessutom vara ganska goda. Andelen tekniskt intresserade kvinnliga studenter verkar öka vilket ökar underlaget för att få igång ett lag.

KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

Litteratur

- Backman, Jarl. (1998) *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Fasth, Micael. (1996) *Innebandyboken*. Stockholm: Rabénförlagen AB.
- Flowerdew, Robin och Martin, David. (2005) *Methods in Human Geography*. Glasgow: Bell & Bain Limited.
- Sveriges Nationalatlas. (1993). *Kulturliv, rekreation och turism*. Temareddaktör: Aldskogius, Hans. Höganäs: Bra Böcker.
- Svenska Innebandyförbundet. *Tävlingskalender 95/96*.
- Trost, Jan. (1994) *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.
- Upplands Innebandyförbund. *Tävlingskalender 1991/1992*.
- Upplands Innebandyförbund. *Tävlingskalender 1992/1993*.
- Upplands Innebandyförbund. *Tävlingskalender 1993/1994*.
- Upplands Innebandyförbund. *Tävlingskalender 1994/1995*.
- Upplands Innebandyförbund. *Tävlingskalender 1995/1996*.
- Upplands Innebandyförbund. *Tävlingskalender 1996/1997*.
- Upplands Innebandyförbund. *Tävlingskalender 1997/1998*.
- Upplands Innebandyförbund. *Tävlingskalender 1998/1999*.
- Upplands Innebandyförbund. *Tävlingskalender 1999/2000*.
- Upplands Innebandyförbund. *Tävlingskalender 2000/2001*.

Intervjuer

- Intervju med Johannes Anderman, ordförande Årsta IK 2001-05-31
- Intervju med Samuel Ranta-Eskola, styrelseledamot IBK Katedral 2001-06-03
- Intervju med Oscar Bosson, ordförande Uppsala Teknologer 2001-06-10

Internet

- www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=87/88 (2001-05-20)
- www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=90/91 (2001-05-20)
- www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=91/92 (2001-05-20)
- www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=92/93 (2001-05-20)
- www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=93/94 (2001-05-20)
- www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=94/95 (2001-05-20)
- www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=95/96 (2001-05-20)
- www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=96/97 (2001-05-20)

www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=97/98 (2001-05-20)
www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=98/99 (2001-05-20)
www.uibf.se/texthistoria.asp?sasong=99/00 (2001-05-20)
www.uibf.se/foreningar_1.asp?existerar=Ja (2001-06-15)

Bilaga 1:

Intervjufrågor som ställdes till föreningarna

- 1: Hur har er förening utvecklats från att den grundades fram till nutid?
- 2: Hur ser den rumsliga fördelningen ut bland medlemmarna?
- 3: Var och hur rekryteras nya medlemmar? Vad gör ni för att rekrytera nya ungdomar till föreningen?
- 4: Vilken verksamhet har klubben? Hur många och vilka lag har ni i seriespel? Övrig verksamhet?
- 5: Vad betyder verksamheten för föreningens medlemmar? Är föreningen viktig för det sociala umgänget?
- 6: Hur får ni föreningen att gå runt ekonomiskt?

Bilaga 2:

Säsongen 99/00 kontaktpersonens hemort, källa Upplands Innebandyförbunds Tävlingskalender 1999/2000

Förening	Föreningsadressens ort	Antal föreningar i varje ort
Almunge IK	ALMUNGE	1
Alunda IBF	ALUNDA	1
Björklinge BK	BJÖRKLINGE	2
Viksta IK	BJÖRKLINGE	
Bålsta BK	BÅLSTA	3
Bålsta IBK	BÅLSTA	
Håbo IBK	BÅLSTA	
Funbo IF	BÄLINGE	1
Enköpings IBK	ENKÖPING	7
Enköpings IS	ENKÖPING	
Fjärdhundra SK	ENKÖPING	
IBF Fanna	ENKÖPING	
Munksundets FK	ENKÖPING	
Uppl. Regementes IF	ENKÖPING	
Åsunda IF	ENKÖPING	
Gimo IBK	GIMO	1
Grillby IBK	GRILLBY	1
Midas IBK	HALLSTAVIK	1
Heby AIF	HEBY	1
Jälla Tigers IBK	JÄLLA	1
Järlåsa IF	JÄRLÅSA	1
Högåsens IBK	KNIVSTA	2
SK Vide	KNIVSTA	
Morgongåva SK	MORGONGÅVA	1
BKV Norrtälje	NORRTÄLJE	7
Blidö IF	NORRTÄLJE	
Edsbro IF	NORRTÄLJE	
Estuna IF	NORRTÄLJE	
Kilens IK	NORRTÄLJE	
Kvisthamra IBK	NORRTÄLJE	
Spillersboda IF	NORRTÄLJE	
Gottröra IF	RIMBO	2
Rimbo IBK	RIMBO	
Skyttorps IF	SKYTTORP	1
Storvreta IBK	STORVRETA	3
Storvreta Uppsala IBK	STORVRETA	
Tensta GoIF	STORVRETA	
Söderfors IBK	TIERP	1

BK Pantern	UPPSALA	37
Domarringens IBK	UPPSALA	
Edenhof IF	UPPSALA	
Frötuna IBF	UPPSALA	
Fyrislunds BK	UPPSALA	
Gamla Upsala SK	UPPSALA	
Gandalf IBK	UPPSALA	
Gerda FF	UPPSALA	
Gottsunda IF	UPPSALA	
Heidenstam IF	UPPSALA	
IBK Aros	UPPSALA	
IBK Katedral	UPPSALA	
IBK U-a Teknologer	UPPSALA	
IBK Östra Aros	UPPSALA	
IBS Björns Hög	UPPSALA	
IBS Nabla	UPPSALA	
IF Trikadien	UPPSALA	
IF Vesta	UPPSALA	
IF Vindhemspojarna	UPPSALA	
IFK Upsala	UPPSALA	
IK Sirius IBK	UPPSALA	
IS Saga	UPPSALA	
Livets Ords IF	UPPSALA	
Loke IBK	UPPSALA	
Nyby IBK	UPPSALA	
Pingstkyrkan City IF	UPPSALA	
Rasbo IK	UPPSALA	
SK Triangeln	UPPSALA	
Sten Sture BK	UPPSALA	
Svartbäckens IBS	UPPSALA	
Sunnersta AIF	UPPSALA	
Uppsala IBS	UPPSALA	
Uppsala Västra IBK	UPPSALA	
Uppsala Stud IF	UPPSALA	
Wattholma IBK	UPPSALA	
Viking IBK	UPPSALA	
Årsta IK	UPPSALA	
Vittinge IK	VITTINGE	1
Väddö IF	VÄDDÖ	1
Hagunda IBF	VÄNGE	2
Hagunda IF	VÄNGE	
Tobo/Örbyhus FF	ÖRBYHUS	1
Öregrunds IK	ÖREGRUND	1

Lamadjurets AIBC	ÖRSUNDSBRO	1
IFK Dannemora/Ö	ÖSTERBYBRUK	2
Österby IBK	ÖSTERBYBRUK	
Östervåla IBK	ÖSTERVÅLA	1
Långalma AIF	ÖSTHAMMAR	2
Östhammars SK	ÖSTHAMMAR	